

Deel 3: Groenkwaliteitsplan

6 Kwaliteitsniveaus

Om de kwaliteit van het onderhoud van het openbaar groen te kunnen beoordelen en om een visie op te stellen is het noodzakelijk om eerst te definiëren wat kwaliteit is. Voor de beoordeling is het openbaar groen onderverdeeld in cultureel – en natuurlijk groen. Voor de kwaliteit van het onderhoud van het openbaar groen zijn twee kenmerken van toepassing; technische staat en verzorgingsgraad. De technische staat is een kwaliteitskenmerk waarmee de technische of vakkundige eisen worden aangegeven die gesteld worden aan het openbaar groen. Dit wordt uitgedrukt in vitaliteit en het onderhoud (snoeien, terugzetten, inboeten etc.) van het openbaar groen. De verzorgingsgraad is een kwaliteitskenmerk waarmee de eisen voor schoonheid en netheid worden aangegeven. Dit wordt bijvoorbeeld uitgedrukt in eisen over de toegestane hoeveelheid onkruid en zwerfvuil

De kenmerken van kwaliteit zijn onderverdeeld naar 5 mogelijke kwaliteitsniveaus zeer hoog, hoog, basis, laag en zeer laag. De verschillende kwaliteitsniveaus worden voor cultureel- en natuurlijk groen per kenmerk (technische staat en verzorgingsgraad) in de volgende paragrafen beschreven.

6.1 Cultureel groen

Onderstaande kwaliteitsbeschrijving gelden voor het cultureel groen. Dit is groen met een ruimtelijke functie die grote invloed heeft op de belevingswaarde van de openbare ruimte. Het groen heeft een duidelijke sierfunctie waarbij ongewenste kruidengroei niet is toegestaan.

Zeer hoog	
Keurig verzorgde omgeving, perfect onderhouden, zeer schoon. Kwaliteit van het groen is zeer goed, er valt niets op aan te merken.	
Verzorgingsgraad:	
Verzorgingsgraad zeer hoog komt overeen met een plantvak dat net heel grondig is ontdaan van zwerfvuil en ongewenste kruiden. Er komt geen zwerfvuil en ongewenste kruiden voor.	
Technische staat:	
Alle beplantingsvakken voldoen aan het eindbeeld of een jeugdfase daarvan. Er is heel weinig schade aan beplanting en de schade is incidenteel. Heel incidenteel zijn er kleine niet beplante plekken in de vakken. De vitaliteit van de beplanting is goed. Inboet is in dezelfde maat en soort als de bestaande beplanting en doet geen afbreuk aan het beeld. De bomen zijn vitaal en er is geen snoei achterstand.	
Hoog	
Goed verzorgde en onderhouden omgeving, schoon. Weinig zwerfvuil of onkruid. Er zijn maar weinig of incidentele op- en aanmerkingen te maken.	
Verzorgingsgraad	
Verzorgingsgraad van het kwaliteitsniveau hoog staat voor een plantvak dat grondig is ontdaan van zwerfvuil en ongewenste kruiden. Er is vrijwel geen zwerfvuil en onkruidgroei aanwezig.	
Technische staat	
De technische staat is goed, er valt nauwelijks iets op aan te merken. Enkele delen voldoen niet aan het eindbeeld of een jeugdfase daarvan. Enkele plekken komt schade aan beplanting voor en is enige uitval in beplanting. De vitaliteit is over het algemeen goed. Eventuele inboet doet geen afbreuk aan beeld en uitstraling, afmeting en soort is hetzelfde als bestaande beplanting. De bomen zijn vitaal met een goede kroon, enkele bomen lichte schade zoals te zware takken, zuigers etc.	

Basis	
Redelijk onderhouden omgeving. Incidenteel is er een kleine achterstand in onderhoud dit is echter niet storend. Enig zwerfvuil of onkruid kan voorkomen. Een basis niveau is niet vuil en voldoende onderhouden.	
Verzorgingsgraad	
De verzorgingsgraad voor een basis kwaliteitsniveau staat voor een plantvak waar enige zwerfvuil en onkruidgroei aanwezig is. De hoeveelheid zwerfvuil en ongewenste kruiden is acceptabel, de kwaliteit wordt als ruim voldoende ervaren.	
Technische staat	
Technische kwaliteit van beplanting en bomen is voldoende, er valt wel iets op aan te merken maar het is acceptabel. Er is enige achterstand in onderhoud en schade herstel, maar er zijn geen onveilige situaties. Het grootste gedeelte van de beplanting voldoet aan het eindbeeld. Een klein deel van de beplanting heeft enige schade. Bomen hebben lichte schade en enkele zware takken en zuigers.	
Laag	
Structurele achterstanden op het onderhoud komen voor, hoewel geen ernstige schades. De kwaliteit laat duidelijk te wensen over. Concentraties van zwerfvuil en onkruid zorgen voor een vuil beeld. Om deze situatie te herstellen zijn doorgaans extra inspanningen nodig om de achterstanden op te heffen. Er zijn geen onveilige situaties.	
Verzorgingsgraad:	
De verzorgingsgraad voor het kwaliteitsniveau laag staat voor een plantvak dat er vuil uit begint te zien. De hoeveelheid zwerfvuil en ongewenste kruiden is storend voor het beeld.	
Technische staat	
Achterstanden in onderhoud en schade herstel, vitaliteitproblemen en concurrentie. Inboet doet afbreuk aan beeld en uitstraling.	

Zeer laag	
Kwaliteit laat veel te wensen over, er ontstaan onveilige situaties. Er zijn structurele ernstige achterstanden die niet meer te herstellen zijn. Het is zeer vuil, deze situaties vragen doorgaans om een direct ingrijpen vanwege gebruiksveiligheid.	
Verzorgingsgraad:	
De verzorgingsgraad voor het kwaliteitsniveau zeer laag staat voor een plantvak dat ernstig vervuild is. Dit kwaliteitsniveau is met beheer niet meer op te lossen.	
Technische staat	
Er zijn structurele achterstanden in onderhoud die met beheer niet meer te herstellen zijn. Er zijn veel onveilige situaties en er is zware concurrentie tussen bomen en planten. Er is zeer veel opslag van ongewenste soorten en voor het onderhoud zijn oneigenlijke maatregelen toegepast. De beplanting en bomen hebben een slechte vitaliteit.	

6.2 Natuurlijk groen

Onderstaande kwaliteitsomschrijvingen gelden voor natuurlijk groen. Dit is groen waarbij de natuurlijke ontwikkeling en de gewenste begroeiingseenheden centraal staan. Het beeld dat nagestreefd wordt is een begroeiing die sterke overeenkomsten vertoont met wat hier van nature groeit. De verschillende ontwikkelingsstadia van de beplanting staat niet vast. De soortensamenstelling en patroon variëren gedurende ontwikkeling. De aanwezige kruiden groei (wel of niet spontaan) versterkt de natuurlijke uitstraling binnen de stedelijke zone. In de stedelijke zone is de overgang van cultureel naar natuurlijk groen belangrijk voor het totale beeld van het groen.

Zeer hoog	
Natuurterreinen waarvan de natuurlijke ontwikkeling en de gewenste begroeiingseenheden al van oorsprong aanwezig zijn. De kringloopprocessen kunnen ongestoord plaatsvinden. Het menselijke ingrijpen past binnen de natuurlijke ontwikkeling van de beplanting. In de inrichting zijn de voorwaarden geschapen zodat natuurlijke ontwikkelingen volledig benut worden.	
Hoog	
Beplanting met uitsluitend inheemse soorten. Variatie in soorten, leeftijdsopbouw en structuur (kruiden, struweel en boomvormers) is duidelijk aanwezig. Minder dan 20% storingsvegetatie aanwezig. De overgang van de natuurlijke beplanting naar het cultureel groen binnen de stedelijke zone gaat geleidelijk en past binnen het ruimtelijk beeld.	
Basis	
Beplanting bestaande uit een hoog percentage inheemse soorten. Variatie in soorten, leeftijdsopbouw en structuur is enigszins aanwezig. Tussen de 20 en 40% explosief groeiende, dominerende kruiden aanwezig. De uitstraling van het gebied komt redelijk natuurlijk over. De overgang van de natuurlijke beplanting naar het cultureel groen binnen de stedelijke zone gaat abrupt en komt enigszins storend over.	

Laag	
<p>Beplanting die zich op den duur moet ontwikkelen tot natuurlijk groen, een kruidenlaag is niet of nauwelijks aanwezig. Geen variatie in soorten, leeftijdsopbouw en de structuur is onvoldoende ontwikkeld (een muur van groen). Meer dan 40% explosief groeiende, dominerende kruiden aanwezig. De uitstraling van het gebied is niet natuurlijk. De overgang naar cultureel groen is abrupt en storend.</p>	

Zeer laag	
<p>Beplanting die zich op den duur moet ontwikkelen tot natuurlijk groen, een kruidenlaag is niet of nauwelijks aanwezig. Geen variatie in soorten, leeftijdsopbouw en de structuur is onvoldoende ontwikkeld (muur van groen). Meer dan 40% explosief groeiende, dominerende kruiden aanwezig. De uitstraling van het gebied is niet natuurlijk. De overgang naar cultureel groen is abrupt en is storend.</p>	

7 Groenkwaliteitsplan

Het kwaliteitsplan gaat in op de huidige en gewenste kwaliteit van het onderhoud van het openbaar groen binnen de bebouwde kom van de gemeente Noordenveld. Het kwaliteitsplan in deze groenvisie is als volgt opgebouwd, als eerste wordt de kwaliteit van de huidige situatie in beeld gebracht. Daarna volgt de analyse van de huidige kwaliteit gevolgd door een voorstel voor de gewenste kwaliteit.

7.1 Huidige situatie

Verzorgingsgraad algemeen

De verzorging van de beplanting is over het algemeen goed. Op enkele plekken komen plantvakken voor met veel onkruid groei. Heesterbeplanting in nieuwe wijken is overwegend goed schoon, daarentegen is de beplanting in oudere wijken vaak vuiler. De beplanting en gazons zijn overwegend vrij van zwerfvuil. Verschillende grote plantvakken met wat grovere beplantingstypen zijn veelal erg vervuild met ongewenste kruiden, dit heeft vaak tot gevolg dat er ook zwerfvuil in blijft liggen. Er is een verband te zien dat over het algemeen de technisch lage beplanting ook laag scoort voor de verzorgingsgraad.

Schone plantvakken

Vervuilde plantvakken

Technische staat beplanting

De kwaliteit van het groen in de kleine dorpen is voornamelijk basis, veelal betreft het groen hier bermen en bomen. Deze beplanting past uitstekend in de landelijke dorpen. Opvallend is dat een aantal bomen grote snoeiwonden heeft van een recente snoeironde. De technische staat van beplanting is in oudere wijken vaak technisch laag tot basis, dit wordt grotendeels veroorzaakt door gaten in de beplanting. Veel heesters hebben snoeiachterstanden in de vorm van opknippen van randen en verdringing van de planten onderling (o.a. in Roden en Norg). In nieuwere wijken is de technische staat van beplanting voornamelijk basis tot hoog. In deze wijken is de beplanting ook vrij jong en in de oudere wijken is de leeftijd hoger.

Geen achterstanden

Snoeiachterstanden

Technische staat gras

Het gras is op de meeste plaatsen kort gemaaid. In een aantal dorpen is veel schade aan de bermen en gazons door onder andere bouwactiviteiten en rijsporen (Nietap). Op enkele plekken komen in gazons en bermen veel storende kruiden voor als pitrus (Roden en Nietap).

Kort gemaaid gras, keurig beeld

Veel schade aan gazons

Technische staat centrum Roden

De beplanting in het centrum van Roden is technisch laag. De vakken zijn onvolledig, en de heesters zijn veelal door de hoge leeftijd aan vervanging toe.

Grote gaten in de beplanting

Technische staat natuurlijk groen

Een aantal natuurlijke zones in de woonwijken hebben te weinig ruimte of zijn voorzien van storende planten (bv. braam) en opschietende opslag van snelgroeiende soorten. Veelal oudere houtwallen en singels hebben door de volgroeide bomen en de kruidenlaag een hoge kwaliteit. Deze houtwallen hebben veelal geen last van storende planten.

Speenkruid op een houtwal

Bomenrij uitgegroeid

7.2 Analyse

Deze paragraaf geeft een analyse van de huidige situatie. Deze analyse is op hoofdlijnen geformuleerd voor het openbaar groen. Deze analyse is puntsgewijs weergegeven en enkele punten zijn ondersteund met foto's.

- De grotere gazons met bomen (brinken-nieuwe-stijl) zien er veelal netjes en verzorgd uit. Deze ruimten met gras en bomen zijn overwegend groot en ruimtelijk. Door hetzelfde onderhoud lijken deze ruimten erg op elkaar waardoor een eentonig beeld ontstaat.

Weinig variatie in onderhoud

- Overgangen in onderhoud naar buitengebied zijn soms te abrupt. Het komt voor dat de dorpsranden zeer netjes worden onderhouden en daardoor erg cultureel ogen. Het landschappelijk groen van het buitengebied grenst hier direct aan.

Overgang tussen buitengebied en bebouwde kom te sterk

- Centrum van Roden is zowel technisch en verzorgend laag tot basis. De beplanting bevat veel gaten (ontbrekende planten) en is veelal door de hoge leeftijd aan vervanging toe. Door deze lage kwaliteit van de beplanting oogt het centrum niet als een visite kaartje van de gemeente.

- Groen op speelplekken is vaak rommelig en beschadigd door spelende kinderen, de beplanting wordt vaak aan de randen opgeknipt (verdringing, beplanting heeft weinig ruimte).
- Grote plantvakken met grove heesters die gesitueerd zijn in bermen of grasstroken bevatten veelal veel onkruid groei.
- Heesterbeplanting in oudere woonwijken is lager van kwaliteit (technisch en verzorging) dan nieuwe wijken. Veel plantvakken met een lage technische kwaliteit bevatten beplanting dat door de hoge leeftijd aan vervanging toe is. De beplanting in de nieuwere wijken is over het algemeen technisch goed.

7.3 Gewenste groenkwaliteit

Dit voorstel voor de gewenste kwaliteit van het openbaar groen op hoofdlijnen opgesteld voor de verschillende gebieden in de gemeente Noordenveld. De gewenste kwaliteiten die worden voorgesteld zijn gecombineerde kwaliteitsniveaus van de technische staat en de verzorgingsgraad. Het kwaliteitsniveau is dus voor technische staat en verzorgingsgraad eenduidig. De gewenste groenkwaliteit van het openbaar groen is weergegeven in onderstaande matrix en op kaart 109772-4 tot en met 109772-8 (bijlage 3). De verschillende gebieden zijn voorzien van een toelichting en eventuele sfeerbeelden.

Kwaliteitsmatrix

Gebied	Groenkwaliteit	
	Hoog	Basis
Centrum	X	
Woonwijken		X
Kleine dorpen		X*
Dorpsranden		X*
Entrees (accenten)	X	
Begraafplaats	X	
Bedrijven terreinen		X

* Groenkwaliteit natuurlijk groen

Centrum

Mooi openbaar groen in de centrumgebieden is het visitekaartje voor de dorpen waar veel toeristen komen. Een hoge kwaliteit voor cultureel groen voor zowel technische staat als verzorgingsgraad is hier dan ook gewenst.

Woonwijken

De woonwijken onderhouden op een basis niveau voor zowel technische staat als verzorgingsgraad. De woonwijken worden iets minder netjes onderhouden dan centrum gebieden maar het is acceptabel en voldoende. Grote grasvlaktes en brede grasstroken kunnen een gevarieerd en natuurlijk beeld krijgen door een lage maaifrequentie.

Kleine dorpen

Het voorstel voor kleine dorpen is een basis kwaliteitsniveau voor natuurlijke beplanting. De beplanting bestaat voornamelijk uit bomen met bermen. Het basis kwaliteitsniveau voor bermen uit zich in bermen met een lage maaifrequentie, zodat een natuurlijke uitstraling ontstaat.

Dorpsranden

Dorpsranden die een overgang vormen naar het buitengebied krijgen een basis kwaliteit voor natuurlijke beplanting. Door deze natuurlijke kwaliteit wordt de verbinding met het buitengebied versterkt.

Entrees

Het voorstel voor entrees die geaccentueerd worden met een bijzondere vormgeving is onderhouden met een hoog kwaliteitsniveau.

Begraafplaatsen

Begraafplaatsen zijn bijzondere gebieden die vaak al een hoog onderhoudsniveau meekregen. Vaak wordt op de begraafplaatsen ook een luxer assortiment aan beplanting toegepast. Voor deze gebieden wordt een lager onderhoudsniveau door bezoekers niet geaccepteerd.

